

VUODEN 2025 TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN LAADINTAOHJE JA TALOUSARVIORAAMI

TALOUSARVION YLEISOHJEET

Taloussuunnitelma kattaa kolme tulevaa vuotta, joista talousarviovuosi on ensimmäinen.

Tavoitteena on tuloslaskelman tasapaino taloussuunnitelmakaudella.

Kunnanvaltuusto hyväksyi vuosille 2022–2026 kuntastrategian, joka rakentuu viiden painopisteen varaan. **Hallinnonalat määrittävät kuntastrategian tavoitteille toimenpiteitä ja näille toimenpiteille vastuutahot.** Kokonaiskoordinoinnin toimenpiteiden osalta hoitaa johtoryhmä.

Tavoitteiden lisäksi vastuualueet määrittävät toiminnalleen kriittiset tunnusluvut. Näitä seurataan vuosittain ja niiden tehtävä on antaa päätöksenteon tueksi riittävää tietoa vastualueen talouden ja toiminnan kehityksestä. Vastuualueiden tulee seurata, onko kriittiset tunnusluvut ajan tasalla ja onko tarpeita lisätä tai poistaa tunnuslukuja.

Kuntastrategiassa 2022-2026 on asetettu tavoitteille mittareita, joita seurataan tilinpäätöksen ja puolivuotisraporttien yhteydessä.

Kunnan talouden tasapaino edellyttää malttia menokehityksessä. Budjetti tulee laatia siten, että esitetty talousarvioraami alitetaan. **On myös syytä varautua siihen, että budjetointia tarkistetaan olennaisin osin valtionosuuslaskelmien ja verotuloennusteiden tarkennuttua.**

Eläköitymiset, tuloksellisuutta parantavat toimet ja vastaavat tulee edelleen käyttää hyödyksi.

Raami on vastuualuekohtainen tavoite. Budjetointitekniikassa tapahtuneet muutokset tulee huomioida.

Toimialakohtaiset perustelutekstit tulee tehdä selkeästi jokaisella toimialalla, sillä ne ovat tärkeää informaatiota laskujen käsittelyn kannalta. Toimialajohtaja kantaa vastuun siitä, että perustelutekstit ovat ajan tasalla. Mahdolliset menolisäykset ja -vähennykset tulee kirjoittaa auki eri värillä.

Budjetointipohja tulee kolme: hallintopalveluille, hyvinvointipalveluille ja teknisille palveluille omansa.

Budjetointipohja tulee (tallennetaan K-asemalle Talous-kansioon) esitetytynä 12.8. alkavalla viikolla.

Esitetytynä on palkat, joihin on massa-ajona ajettu arvioidut palkankorotukset. Lisäksi talousarviovuodelle 2025 on kopioitu luvut vuodelta 2024 korotuksen kanssa. **Vastuuhenkilöiden tulee tehdä esitetytynä lukuihin tarvittavat muutokset ja seurattava, että vastuualue ja samalla toimiala kestää annetussa raamissa.** Taloushallinnolla ei ole ennalta tiedossa, mitä henkilöstömuutoksia on tulossa.

Valtionosuudet

Valtionvarainministeriön huhtikuussa 2024 julkaiseman ennakkolisten valtionosuuslaskelmien mukaan Puumalan kunnan valtionosuus tulisi olemaan noin 1 336 000 euroa.

Meneillään olevan valtionosuusuudistuksen vuoksi **suunnitelmavuosiin** liittyy merkittävää epävarmuutta.

Peruspalvelujen valtionosuus on uudessa vuoden 2025 tilanteessa ilman verotulotasausta ja TE-rahoitusta noin 1 299 000 euroa. TE-uudistuksen valtionosuusrahoitus on noin 208 000 euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on 51 000 euroa negatiivinen. Verotulomenetyksen korvaus on 397 000 euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus on noin 516 000 euroa negatiivinen. Kunnan valtionosuudet yhteensä olisivat noin 1 336 700 euroa.

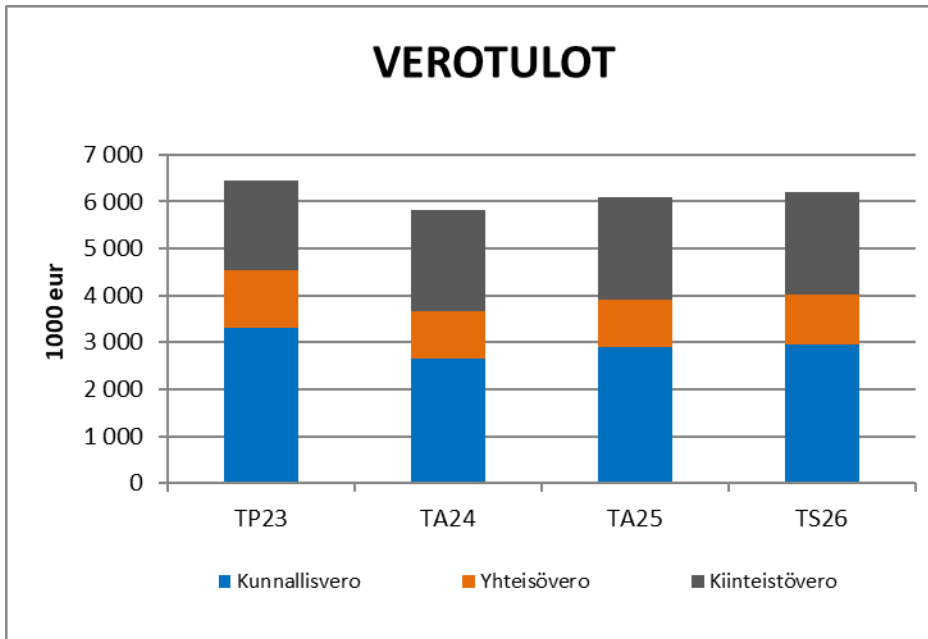
VALTIONOSUUDET					
1000 eur					
	TP23	TA24	TA25	TS26	TS27
Peruspalvelut	1 458	920	1507		
Verotulotaseus	-113	-72	-51		
Opetus- ja kulttuuri	-418	-417	-516		
Verotulomenetyksen kompensaatio	485	477	396		
Sote-erät		456			
Yhteensä	1 412	1 364	1336	1416	1354

Verotuloennusteet

Kuntaliiton toukokuussa 2024 antama verotuloennuste näyttää Puumalalle noin 6,1 miljoonaa euroa verotuloja. Taloussuunnitelmassa on hieman pyöristetty verotuloja alaspäin.

Veroprosentit pidetään ennallaan.

VEROTULOT					
1000 eur					
	TP23	TA24	TA25	TS26	TS27
Kunnallisvero	3 318	2 663	2900	2960	3020
Yhteisövero	1 211	1 010	1010	1070	1140
Kiinteistövero	1 910	2 145	2175	2175	2175
Yhteensä	6 439	5 818	6085	6205	6335

Kuntaliiton veroennustekehikko, toukokuu 2025

Yhteenveto						
TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	6 947	3 318	2 701	2 906	2 969	3 026
Muutos %	10,8	-52,2	-18,6	7,6	2,1	1,9
Yhteisövero	2 196	1 211	1 006	1 017	1 071	1 142
Muutos %	-11,1	-44,8	-17,0	1,1	5,3	6,6
Kiinteistövero	1 863	1 910	2 174	2 175	2 175	2 175
Muutos %	5,4	2,5	13,9	0,0	0,0	0,0
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	11 007	6 439	5 881	6 098	6 215	6 343
Muutos %	4,7	-41,5	-8,7	3,7	1,9	2,1

Taulukoiden luvut on esitetty käyvin hinnoin, eli inflaation vaikutusta ei ole eliminoitu

TALOUSSUUNNITELMA 2025-2027					
	TP 23 1000 €	TA24 1 000 €	TA25 1 000 €	TS26 1 000 €	TS27 1 000 €
Toimintakate	-5 558	-6 391	-6 693	-6 827	-6 963
Verotulot	6 439	5 818	6 085	6205	6335
Valtionosuudet	1 412	1 364	1 336	1416	1354
Rahoitustuotot/kulut	174	74	160	150	150
Vuosikate	2 467	865	888	944	876
Poistot	-809	-861	-880	-920	-920
Satunnaiset erät					
Arvonlennukset					
Tulos	1 658	4	8	24	-44
Varaukset	-300				
Ali-/ylijäämä	1 358	4	8	24	-44
Kumul. ylijäämä	13 912	13 916	13 924	13 948	13904

VALMISTELUAIKATAULU (alustava)

Vuoden 2025 talousarvion laadinnan deadlinet:

12.8. alkavalla viikolla esihenkilöille annetaan esitetyt budjetointipohjat toimialoittain

Elo-syyskuu: kunnanjohtajan ja hallintokuntien alustavat talousarviokeskustelut.

16.9. Toimialojen talousarvioesitykset (numerot) valmiina ja numerot syötettyinä exceliin.

23.9. Valtuustoseminaari alustavasta talousarvioesityksestä, linjaus jatkovalmistelusta

31.10. talousarvioluvut syötettynä kunkin toimialan exceliin, jonka jälkeen taloushallinto syöttää luvut järjestelmään

vk 45 Sisäisten erien laskenta taloushallinnossa yhteistyössä vastualueen viranhaltijan kanssa (huom, uusi toimintatapa!)

10.11. Tavoitteille asetetut toimenpiteet valmiina

9.12. Talousarvio hallituksessa

16.12. Talousarvio valtuustossa

TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTA**Käyttötalous**

Valtuuston käsittelyyn menevä talousarvio ja taloussuunnitelma laaditaan käyttötalouden osalta määrärahoittain.

Taksat on pidettävä ajan tasalla ja reaaliarvossa. Talousarvioaraamissa on osassa vastuualueita huomioituna hintatason muutos 2 prosentilla raamia korottavana, mutta ei läpileikkaavasti kaikilla vastuualueilla. Solmittuihin sopimuksiin ym. tehdään korotukset sopimusehtojen mukaisesti.

Ohjeellinen talousarvioaraami on laadittu pohjautuen vastuualueiden ulkoisiin toimintamenoihin ja -tuloihin.

Keskeiset muutokset

Vuoden 2025 talousarviovalmistelussa tulee huomioida seuraavat muutokset

- TE-palveluiden siirtyminen kunnille 1.1.2025 alkaen sekä työmarkkinatukimaksujen vastuiden lisääntyminen
- Eloisalle vuokrattujen tilojen osittainen tyhjeneminen ja siitä johtuva vuokratuottojen alenema
- rakentamislain mukaiset muutokset lupamääriin ja -maksuihin
- eläköitymiset ja tehtävien täyttötarve tapauskohtaisesti
- kiinteistöjen myynti (Peippola ja hammashoitola) sekä rakennusten purku
- vesiliikelaitoksen perustaminen arvioituna 6 / 2025

Palkat

Budjetointipohjiin budjetoidaan valmiiksi 3,2 prosentin palkankorotukset kevään 2024 palkkatasoon verrattuna. **On huomioitava, että vastuualueiden esihenkilöiden tulee tarkastaa palkat ja tehdä korjaukset yhdessä palkka- ja taloushallinnon kanssa, mikäli henkilöstömäärässä tapahtuu muutoksia.**

Henkilöstömäärärahat tulee budjetoida siten, että henkilöstön määrä ei lisäännny, ellei sille ole toiminnallista perustetta (esimerkiksi aiemmin ulkoistetun toiminnan hoitaminen itse tai tiedossa oleva hanketoiminta). Eläköitymisten ja irtisanoutumisten yhteydessä vapautuvien vakanssien tarpeellisuus arvioidaan tapauskohtaisesti. Täyttölupamenettelyä jatketaan edelleen ja täyttöluvan myöntää kunnanjohtaja. Sotu-maksu on 1,73 %, KuEL 16,8 %, VaEL 16,4 %, tapaturmavakuutusmaksu 1,16 %, ryhmähenkivakuutusmaksu 0,04 %, työttömyysvakuutusmaksu 0,57 %

Lisätietoa saa palkanlaskennasta. Lukuja voidaan tarkentaa ja muokata budjetoinnin edetessä.

Sijaisten palkkaamiseen ei varata talousarvioon määrärahoja, ellei se ole vuosilomien ym. vuoksi pakollista.

Vuoden 2025 tasausmaksun budjetointiohje

Keva on arvioinut vuoden 2025 tasausmaksun kokonaismäärän olevan 673 000 000 euroa, kun se vuonna 2024 oli 632 000 000 euroa. Lopullinen tasausmaksun määrä vuodelle 2025 vahvistetaan joulukuussa 2024. Keva ei ole vielä julkaissut työnantajakohtaisia tasausmaksuja, mutta odotusarvo on, että tasausmaksun summa pienenee vuodesta 2024.

Investoinnit

Käyttötalouden ja investointiosan raja-arvo on 10 000 euroa. Alle 10 000 euron hankinnat ovat käyttötaloutta, mutta sitä suuremmat merkitään investointiosaan.

Kaikki investointiesitykset on tarkasti perusteltava. Lisäksi on otettava huomioon niiden poistovaikutus käyttötalouteen. Samoin on selvitettävä mahdolliset rahoitusavustukset ja myöskin avustukset investointien suunnitteluun.

Investointiosan laadinta- ja kokoamisvastuu on teknisellä johtajalla.

Investointien taso on suositeltavaa olla korkeintaan poistojen suuruinen.

Konserni

Vuokrataloyhtiön talouden tasapainottamissuunnitelma syksyksi 2024. Tavoitteena, että tulos tasapainossa tai positiivinen vuonna 2025.

Mahdollinen vesiliikelaitos → talousarvion valmistelu erikseen

Lisätiedot

Lisätietoja talousarvion teosta antavat taloussihteerit Helena Hulkkonen ja kunnanjohtaja Niina Kuuva. Palkanlaskentatietoja saa Mervi Hämäläiseltä. Tunnusluvuissa käytettävä asukasmäärä on 2 110.

VASTUUALUEKOHTAINEN TEKNINEN RAAMI VUODEN 2025 TALOUSARVIOKSI

Valmistelussa tulee huomioida, ettei esitettyä toimintakatetta ylitetä.

PUUMALAN KUNTA	1,02						
	Toteuma 04-2024	Talousarvio 2024	Toteuma-%	Tilinpäätös 2023	Tekninen raami 2025	Muutos TA24-TA25	Huomioita
00000100 KESKUSVAALILAUTAKUNTA							
Toimintatulot	0	8 500	0 %	4 550,40	8 500	0	
Toimintakulut	-8 120	-22 987	35 %	-7 820,84	-22 987	0	
Toimintakate	-8 120	-14 487	56 %	-3 270	-14 487	0	
00000300 KUNNANVALTUUSTO							
Toimintatulot	0	100	0 %	109	0	-100	
Toimintakulut	-4 743	-40 307	12 %	-22 594	-30 000	10 307	
Toimintakate	-4 743	-40 207	12 %	-22 485	-30 000	10 207	
00000400 TARKASTUSLAUTAKUNTA							
Toimintatulot	0	0		0	0	0	
Toimintakulut	-4 232	-23 545	18 %	-15 043	-23 545	0	
Toimintakate	-4 232	-23 545	18 %	-15 043	-23 545	0	
00000500 KUNNANHALLITUS							
Toimintatulot	4 186	15 100	28 %	52 323	15 100	0	
Toimintakulut	-137 493	-546 563	25 %	-484 638	-821 563	-275 000	Lisätään kustannuspaikka työllisyyspalvelut, johon varataan määräraha 275 000 e. Pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen ei varata erillistä määrärahaa, vaan 40 000 e siirretään TMT-maksuihin eli yhteensä TMT-maksuihin varataan 135 000 e.
Toimintakate	-133 306	-531 463	25 %	-432 315	-806 463	-275 000	
00000505 YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO							
Toimintatulot	6 156	0		61 077	0	0	
Toimintakulut	-21 366	-103 600	21 %	205 124	-96 408	7 192	Poistetaan kustannuspaikka 5060 pth+sos ja siihen kohdennettu määräraha. Toteutetaan ympäristöterveydenhuollon palveluihin 3 % korotus.
Toimintakate	-15 210	-103 600	15 %	266 201	-96 408	7 192	
00000510 HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT							
Toimintatulot	6 356	27 900	23 %	27 454	27 900	0	
Toimintakulut	-178 092	-575 044	31 %	-483 067	-575 044	0	
Toimintakate	-171 736	-547 144	31 %	-455 613	-547 144	0	
00000525 ELINVOIMAPALVELUT							
Toimintatulot	15 671	119 808	13 %	231 745	119 808	0	
Toimintakulut	-133 542	-581 703	23 %	-558 803	-571 703	10 000	
Toimintakate	-117 872	-461 895	26 %	-327 058	-451 895	10 000	
00000555 HALLINTOPALVELUJEN TOIMIALA							
Toimintatulot	32 369	171 408	19 %	377 259	171 308	-100	
Toimintakulut	-487 589	-1 893 749	26 %	-1 366 842	-2 141 250	-247 501	
Toimintakate	-455 220	-1 722 341	26 %	-989 583	-1 969 942	-247 601	

00000700 HYVINVOINTILAUTAKUNTA							
Toimintatulot	0	0		0	0	0	
Toimintakulut	-43 182	-150 613	29 %	-96 319	-153 625	-3 012	
Toimintakate	-43 182	-150 613	29 %	-96 319	-153 625	-3 012	
00000715 OPETUSPALVELUT							
Toimintatulot	38 144	19 000	201 %	60 649	19 380	380	
Toimintakulut	-590 529	-1 941 595	30 %	-1 696 992	-1 941 595	0	
Toimintakate	-552 385	-1 922 595	29 %	-1 636 344	-1 922 215	380	
00000716 VARHAISKASVATUSPALVELUT							
Toimintatulot	0	0		16 000	0	0	
Toimintakulut	-206 239	-686 837	30 %	-523 892	-700 574	-13 737	
Toimintakate	-206 239	-686 837	30 %	-507 892	-700 574	-13 737	
00000720 NUORISO- JA LIIKUNTAPALVELUT							
Toimintatulot	81 956	65 168	126 %	75 960	66 471	1 303	
Toimintakulut	-69 817	-269 915	26 %	-213 361	-275 313	-5 398	
Toimintakate	12 139	-204 747	-6 %	-137 400	-208 842	-4 095	
00000730 AIKUISKOULUTUSPALVELUT							
Toimintatulot	29 473	41 000	72 %	36 216	41 820	820	
Toimintakulut	-84 521	-328 390	26 %	-280 437	-334 958	-6 568	
Toimintakate	-55 048	-287 390	19 %	-244 221	-293 138	-5 748	
00000742 KIRJASTO- JA KULTTUURIPALVELUT							
Toimintatulot	581	6 930	8 %	4 229	7 069	139	
Toimintakulut	-55 645	-257 625	22 %	-281 918	-262 778	-5 153	
Toimintakate	-55 064	-250 695	22 %	-277 689	-255 709	-5 014	
00000070 HYVINVOINTIPALVELUT							
Toimintatulot	150 155	132 098	114 %	193 053	134 740	2 642	
Toimintakulut	-1 049 932	-3 634 975	29 %	-3 092 918	-3 668 843	-33 868	
Toimintakate	-899 778	-3 502 877	26 %	-2 899 865	-3 534 103	-31 226	
00000800 TEKNINEN LAUTAKUNTA							
Toimintatulot	0	10 000	0 %	505	10 200	200	
Toimintakulut	-45 781	-133 301	34 %	-137 542	-135 967	-2 666	
Toimintakate	-45 781	-123 301	37 %	-137 037	-125 767	-2 466	
00000810 YHDYSKUNTAPALVELUT							
Toimintatulot	116 939	399 030	29 %	336 142	407 011	7 981	
Toimintakulut	-273 603	-1 052 010	26 %	-1 061 013	-1 073 050	-21 040	
Toimintakate	-156 664	-652 980	24 %	-724 871	-666 040	-13 060	
00000820 PELASTUSPALVELUT							Vaihdetaan nimeksi varautuminen
Toimintatulot	0	7 725	0 %	26 400	7 880	155	
Toimintakulut	-4 018	-8 570	47 %	-20 473	-8 741	-171	
Toimintakate	-4 018	-845	476 %	5 927	-862	-17	
00000830 KIINTEISTOPALVELUT							Huomioitava Peippolan ja hammashoitolan rakennusten vuokratulojen vähentyminen
Toimintatulot	391 302	978 400	40 %	882 162	997 968	19 568	
Toimintakulut	-498 252	-1 448 453	34 %	-1 278 004	-1 477 422	-28 969	
Toimintakate	-106 950	-470 053	23 %	-395 842	-479 454	-9 401	
00000840 YMPARISTOVALVONTA							
Toimintatulot	13 870	106 700	13 %	89 891	108 834	2 134	
Toimintakulut	-65 890	-199 172	33 %	-173 166	-203 155	-3 983	
Toimintakate	-52 020	-92 472	56 %	-83 274	-94 321	-1 849	
00000852 KAAVOITUS- JA TONTTIPALVELUT							
Toimintatulot	11 299	100 000	11 %	102 684	102 000	2 000	
Toimintakulut	-28 405	-62 900	45 %	-44 316	-64 158	-1 258	
Toimintakate	-17 105	37 100	-46 %	58 369	37 842	742	
00000870 ASUMISPALVELUT							
Toimintatulot	137 206	380 390	36 %	353 471	387 998	7 608	
Toimintakulut	-95 935	-269 540	36 %	-297 877	-274 931	-5 391	
Toimintakate	41 270	110 850	37 %	55 594	113 067	2 217	
00000882 RUOKAHOULTO JA PUHTAANAPITOPALVELUT							
Toimintatulot	12 328	53 000	23 %	32 895	54 060	1 060	
Toimintakulut	274	-27 000	-1 %	-480 435	-27 540	-540	
Toimintakate	12 602	26 000	48 %	-447 540	26 520	520	
00000085 TEKNISTEN PALVELUJEN TOIMIALA							
Toimintatulot	682 944	2 035 245	34 %	1 824 151	2 075 950	40 705	
Toimintakulut	-1 011 612	-3 200 946	32 %	-3 492 825	-3 264 965	-64 019	
Toimintakate	-328 668	-1 165 701	28 %	-1 668 674	-1 189 015	-23 314	
00000002 PUUMALAN KUNTA							
Toimintatulot	865 467	2 338 751	37 %	2 394 463	2 381 998	43 247	
Toimintakulut	-2 549 132	-8 729 670	29 %	-7 952 585	-9 075 058	-345 388	
Toimintakate	-1 683 665	-6 390 919	26 %	-5 558 122	-6 693 060	-302 141	